

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. ректора Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

введено в дію наказом № 267

22 червня 2026 року

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

**«ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ,
НІМЕЦЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ) МОВИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

УХВАЛЕНО

рішенням Вченої ради університету
протокол №12 червня 2026 р.

Суми 2026

Розробник:

1. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка (Марина ЧИКАЛОВА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов)

Напрямок підвищення кваліфікації: реалізація державного стандарту профільної середньої освіти педагогічними працівниками, які викладають навчальні предмети/інтегровані курси (у тому числі вибіркові освітні компоненти) у профільній школі.

Розроблено на основі типової програми підвищення кваліфікації:

Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти за темою «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів».

Термін дії програми: 22 вересня 2026 р. – 22 вересня 2031 р.

Рецензенти:

1. Лариса КЛОЧКО, кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
2. Ірина КАЩЕНКО, вчитель англійської мови, вчитель вищої категорії, директор Сумського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів № 2 Сумської міської ради

Програма затверджена на засіданні Вченої ради університету протокол № 12 від 22 червня 2026 р.

Чикалова М., 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми

Сучасний етап реформування системи освіти України характеризується переходом до компетентнісної моделі навчання, упровадженням Державного стандарту профільної середньої освіти, реалізацією концептуальних засад Нової української школи та інтеграцією української освіти до Європейського освітнього простору. За цих умов суттєво зростають вимоги до рівня професійної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності впроваджувати сучасні освітні технології, використовувати інноваційні методики навчання та забезпечувати якісну іншомовну підготовку здобувачів освіти відповідно до сучасних суспільних і професійних запитів. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває професійний розвиток педагогічних працівників, які викладають іноземні мови (англійську, німецьку, французьку) в закладах загальної середньої освіти.

Необхідність розроблення програми зумовлена потребою оновлення професійних компетентностей учителя іноземної мови відповідно до сучасних тенденцій розвитку мовної освіти, упровадження компетентнісного, діяльнісного, комунікативного, особистісно орієнтованого та міжкультурного підходів до навчання, використання сервісів штучного інтелекту, технологій розвитку критичного мислення та необхідністю забезпечення наступності між профільною середньою та вищою освітою, що передбачає ефективне використання іноземної мови в навчальній, професійній та міжкультурній діяльності.

Програму розроблено відповідно до Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти за темою «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів» та з урахуванням положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту профільної середньої освіти, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR, Companion Volume), інших нормативно-правових актів, що регулюють професійну діяльність педагогічних працівників, а також з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, сучасних тенденцій реформування освітньої галузі, новітніх вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень та кращих практик професійного розвитку педагогів.

Цільова група

Учителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти та викладатимуть іноземні мови.

Обсяг

30 годин (1 кредит ЄКТС), з яких лекції – 5 годин; практико-орієнтовані види робіт – 16 годин; самостійна робота – 7 годин; підсумковий контроль – 2 години.)

Особливості організації освітнього процесу за програмою

1.	Тривалість курсу	6 робочих днів
2.	Форма підвищення кваліфікації	Дистанційна синхронно-асинхронна
3.	Мета підвищення кваліфікації	Розвиток і вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників закладів середньої освіти, які викладають іноземні (англійську, німецьку, французьку) мови, необхідних для ефективної реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти, організації освітнього процесу, формування готовності до впровадження нових підходів, сучасних методик і технологій навчання на рівні профільної середньої освіти та забезпечення високої якості іншомовної підготовки учнів відповідно до сучасних вимог національної та європейської освітньої політики.
4.	Завдання підвищення кваліфікації	- поглиблення професійних знань педагогічних працівників щодо сучасних тенденцій розвитку іншомовної освіти, вимог Державного стандарту профільної середньої освіти та концептуальних засад Нової української школи; - удосконалення предметно-методичної компетентності шляхом опанування сучасних підходів, технологій і моделей навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти; - розвиток умінь проектувати компетентісно орієнтований освітній процес із використанням діяльнісного, комунікативного, особистісно орієнтованого, міжкультурного та диференційованого підходів;

		- удосконалення вмінь застосовувати альтернативні формати мовної освіти (Speaking Clubs, дебатні клуби, мовні кафе, проєктне навчання, рольові ігри, мовні інтенсиви тощо) з метою розвитку іншомовної комунікативної компетентності, підвищення навчальної мотивації та подолання комунікативних бар'єрів; - удосконалення компетентностей щодо застосування технологій формування оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання та моніторингу навчальних досягнень учнів; - розвиток професійної готовності до впровадження інноваційних освітніх практик, здійснення педагогічної рефлексії, професійного саморозвитку та безперервного підвищення кваліфікації; - забезпечення наступності між профільною середньою та вищою освітою шляхом упровадження сучасних методичних підходів до формування іншомовної комунікативної компетентності та ключових компетентностей здобувачів освіти.
5.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	A1. Мовно-комунікативна компетентність через здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі (для вчителів іноземної мови). A2. Предметно-методична компетентність через здатність добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання іноземних мов; розвивати в учнів критичне мислення; застосовувати інноваційні технології; використовувати технології навчання, які спрямовані на розвиток комунікативних навичок учнів. Г.2. Організаційна компетентність через здатність організовувати процес іншомовного навчання, виховання та розвитку учнів завдяки різним видам й формам навчальної та пізнавальної діяльності.

		Г.3. Оцінювально-аналітична компетентність через здатність ефективного формувального поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.
6.	Очікувані результати навчання	За результатами опанування курсів за програмою підвищення кваліфікації педагоги оволодіють знаннями та розвинути вміння щодо: - викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів на основному й поглибленому рівнях у старшій профільній школі, інтеграції галузей та предметів / курсів; - забезпечення навчання учнів іноземної мови та спілкування іноземною мовою у професійному колі (для вчителів іноземної мови); - комунікації іноземною мовою з метою підвищення професійного рівня й підвищення мотивації учнів в опануванні іноземної мови; - обрання ефективних форм, методів й засобів навчання залежно від навчальних цілей; - розробки вправ й завдань для навчального предмета з урахуванням інтересів і здібностей учнів; - застосування різних видів й форм організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; - здійснення оцінювання учнів на основі об'єктивності, прозорості, поваги, відповідальності, справедливості, індивідуального підходу тощо; - визначення потреб особистого професійного та кар'єрного розвитку, надання пріоритетності розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної діяльності.
7.	Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації	Загальна кількість балів підсумкового контролю – 100 балів, з них: 1. Тестування з теоретичної частини програми – макс.10 балів (перевірка знань сучасних методик, нормативної бази, цифрових технологій, особливостей викладання іноземних мов).

		2. Розроблення сучасного фрагмента уроку (заняття) з іноземної мови – макс. 30 балів, зокрема: - використання сучасних методів і технологій навчання – 10 балів; - застосування інноваційних та альтернативних форматів навчання – 10 балів; - логічність структури, тематичне наповнення та інтеграція всіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) – 10 балів. 3. Практична презентація (захист) розробленого фрагмента уроку – макс. 20 балів, зокрема: - методичне обґрунтування обраних підходів – 10 балів; - професійна презентація та аргументація власних педагогічних рішень – 10 балів. 4. Розроблення авторського навчально-методичного продукту – макс. 20 балів, наприклад: інтерактивної вправи; Speaking Club; WebQuest; дебатного заняття; використання AI-інструментів; цифрового освітнього ресурсу, тощо. 5. Підсумкове портфоліо слухача – макс. 20 балів, яке може включати: виконані практичні завдання; рефлексивний звіт; розроблені дидактичні матеріали; цифрові продукти; матеріали для формувального оцінювання. Разом: <table><tr><th>Вид контролю</th><th>Макс. Кіл-ть балів</th></tr><tr><td>Тестування</td><td>10</td></tr><tr><td>Фрагмент уроку</td><td>30</td></tr><tr><td>Захист фрагмента уроку</td><td>20</td></tr><tr><td>Авторський методичний продукт</td><td>20</td></tr><tr><td>Підсумкове портфоліо</td><td>20</td></tr><tr><td>Усього</td><td>100</td></tr></table>	Вид контролю	Макс. Кіл-ть балів	Тестування	10	Фрагмент уроку	30	Захист фрагмента уроку	20	Авторський методичний продукт	20	Підсумкове портфоліо	20	Усього	100
Вид контролю	Макс. Кіл-ть балів															
Тестування	10															
Фрагмент уроку	30															
Захист фрагмента уроку	20															
Авторський методичний продукт	20															
Підсумкове портфоліо	20															
Усього	100															
8.	Інші особливості виконання програми	Відсутні														
9.	Документ про підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка														
10.	Вартість	850 грн.														
11.	Забезпечення освітнього процесу	Комп’ютерна техніка (комп’ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ														

		до швидкісного інтернету, дистанційна платформа Moodle (https://dl.sspu.edu.ua/)
--	--	---

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програма включає теоретичну складову (5 годин – лекції) та обов’язкові практико-орієнтовані форми роботи (16 годин): аналіз педагогічних кейсів, розроблення навчально-методичних матеріалів, моделювання сучасного уроку іноземної мови, використання цифрових освітніх інструментів і сервісів штучного інтелекту, презентацію власних методичних розробок.

Назва теми	Індекси компетентностей	Кількість годин			
		Теоретична складова	Практична складова	Самостійна робота	Разом
МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Засади Державного стандарту профільної середньої освіти та сучасні тенденції розвитку іншомовної освіти	A2	2	-	-	2
Тема 1.2. Типова освітня програма для академічних ліцеїв		2			2
Разом за модулем		4			4
МОДУЛЬ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 2.1. Модельні навчальні програми: складники та адаптація		2		-	2
Тема 2.2. Навчальні програми: розроблення, затвердження, упровадження		2	1	-	3
Тема 2.3. Професійна майстерність учителя іноземної мови: сучасні методики, освітні технології, підходи до викладання іноземних мов та організація освітнього простору	A1, A2, ГЗ	2	4	2	8
Разом за модулем		6	5	2	13
МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ					

Тема 3.1. Використання цифрових інструментів та технологій III у викладанні іноземних мов	A1, Г2,	1	2	1	4
Тема 3.2. Проєктування сучасного уроку іноземної мови та альтернативні формати мовної освіти	A1, Г2, Г3,	2	4	2	8
Тема 3.3. Профорієнтація та кар'єрне консультування у викладанні іноземних мов			1		1
Разом за модулем		3	7	3	13
РАЗОМ					30

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Засади Державного стандарту профільної середньої освіти

Теоретична складова (2 год.): Зміст і структура Державного стандарту профільної середньої освіти. Базовий навчальний план профільної середньої освіти. Компетентнісний та діяльнісний підходи. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти відповідно до освітніх галузей. Державна освітня політика у сфері іншомовної освіти. CEFR та сучасні європейські тенденції мовної освіти.

Тема 1.2. Типова освітня програма для академічних ліцеїв

Теоретична складова (2 год.): Структура та зміст Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням. Типовий навчальний план. Форми організації освітнього процесу. Кластери та профільні навчання. Змінні групи.

МОДУЛЬ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Модельні навчальні програми: складники та адаптація

Теоретична складова (1 год.): Модельні навчальні програми для обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів. Складники модельних навчальних програм профільної середньої освіти. Вимоги до модельних навчальних програм. Модельні навчальні програми основного та поглибленого рівнів.

Адаптація модельних навчальних програм до специфіки закладу освіти та профілю навчання.

Тема 2.2. Навчальні програми: розроблення, затвердження, упровадження

Теоретична складова (2 год.): Навчальні програми для обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів. Розроблення навчальних програм на основі модельних / не на основі модельних. Освітній дизайн навчальної програми. Затвердження та впровадження навчальних програм.

Практична складова (1 год.): Ідеї для створення навчальних програм.

Тема 2.3. Професійна майстерність учителя іноземної мови: сучасні методики, освітні технології, підходи до викладання іноземних мов та організація освітнього простору

Теоретична складова (2 год.): Сучасні методики викладання іноземних мов; мотивація до вивчення іноземних мов. Комунікативний підхід до вивчення мови. Розвиток критичного мислення засобами іншомовної освіти: сучасні методики, цифрові інструменти та штучний інтелект (технологія розвитку критичного мислення; Bloom; Paul & Elder; дебати; case study; problem solving; Socratic questioning; медіаграмотність; аналіз AI-відповідей; фактчекінг). Формувальне оцінювання у психологічно-безпечному та communication-friendly освітньому середовищі.

Самостійна складова (2 год.): Опрацювання сучасних науково-методичних джерел, критичний аналіз ефективних педагогічних практик, самооцінювання професійних компетентностей.

Практична складова (4 год.): Аналіз сучасного уроку іноземної мови. Розв'язання методичних кейсів. Добір ефективних технологій навчання.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку іншомовної освіти;
- вимог Державного стандарту профільної середньої освіти;
- сучасних методик навчання іноземних мов;
- принципів створення психологічно безпечного освітнього середовища.

Уміння:

- планувати компетентнісно орієнтований освітній процес;
- добирати сучасні технології навчання;
- використовувати формувальне оцінювання;
- створювати комунікативно сприятливе освітнє середовище.

МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Тема 3.1. Використання цифрових інструментів та технологій ШІ у викладанні іноземних мов

Теоретична складова (1 год.) Цифрові освітні ресурси; генеративний штучний інтелект; використання інтерактивних платформ. Дотримання академічної доброчесності під час використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі.

Самостійна складова (1 год.) Створення ефективних промптів для генерації навчальних матеріалів з іноземної мови; аналіз можливостей цифрових платформ (ChatGPT, Microsoft Copilot, Gemini, Canva, Quizlet, Wordwall, Kahoot!, Padlet тощо) для навчання іноземних мов та перевірка його відповідності навчальним цілям. Ознайомлення з рекомендаціями щодо академічної доброчесності під час використання генеративного штучного інтелекту.

Практична складова (2 год.) Проєктування фрагмента сучасного уроку із використанням AI та цифрових освітніх платформ. Розроблення комплексу навчальних матеріалів (лексичних, граматичних, комунікативних або інтегрованих завдань). Взаємоекспертиза та рефлексія щодо ефективності використання цифрових технологій у викладанні іноземних мов.

Тема 3.2. Проєктування сучасного уроку іноземної мови та альтернативні формати мовної освіти

Теоретична складова (2 год.) Сучасний урок іноземної мови (Speaking Club; Language Café; дебати; анти-школа; рольові ігри; проєктне навчання; альтернативні формати мовної освіти; розвиток іншомовної комунікативної компетентності).

Самостійна складова (2 год.) Розроблення фрагмента сучасного уроку або авторського освітнього продукту.

Практична складова (4 год.) Презентація методичної розробки з використанням цифрових інструментів і сервісів AI. Аналіз та взаємооцінювання.

Тема 3.3. Профорієнтація та кар'єрне консультування у викладанні іноземних мов

Практична складова (1 год.): стратегічне бачення ролі кар'єрного освітнього радника в супроводі здобувачів освіти. Профорієнтація у викладанні іноземної мови. Роль учителя в кар'єрному консультуванні.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних цифрових технологій;
- можливостей використання AI;

- альтернативних форматів іншомовної освіти;
- принципів проєктування компетентнісного уроку.

Уміння:

- використовувати цифрові інструменти та сервіси штучного інтелекту;
- проєктувати сучасний урок іноземної мови;
- застосовувати інтерактивні методики навчання;
- розробляти власні навчально-методичні матеріали;
- організовувати освітній процес із використанням альтернативних форматів навчання;
- здійснювати професійну рефлексію та оцінювання результатів навчання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinohostandartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
4. Про затвердження типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням: наказ Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765 зі змінами від 19.07.2025 № 884. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/2025/06/25/topdlya-10-12-kl-zzso-yaki-zabezp-zdob-prof-osvity-25-06-2025-1.pdf>
5. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
6. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти за темою «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів». URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1452-04.11.2025.pdf>

Основна література

1. Abbate, E., Fasoglio, D., Goodier, T., Margonis, R., North, B., Piccardo, E., & Rüschoff, B. (2022). Enriching 21st Century Language Education: The CEFR Companion Volume in Practice. Strasbourg: Council of Europe Publishing. https://www.researchgate.net/publication/364647979_Enriching_21st_century_language_education-The_CEFR_companion_volume_in_practice (*містить практичні кейси використання CEFR у середній освіті*).
2. Durdas, A., Harbuza, T., Radchenko, Y., Starosta, H., & Holohudina, Y. (2025). Development of the foreign language teacher's professional competence: Modern challenges and continuous professional growth. Continuing Professional Education: Theory and Practice, 2, 124–135. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2025.2.11>
3. Pinchuk, I., Miliutina, O., & Chaika, O. (2026). Enhancing future teachers' communicative competence by integrating modern technologies into English for Academic Purposes courses. Educational Challenges, 31(1), 342–357. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2026.31.1.24>
4. Prystai, H., Pohorila, A., & Savchenko, O. (2026). Methodology for developing future English language teachers' skill in verifying AI-generated responses. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences, 1(124). [https://doi.org/10.35433/pedagogy.1\(124\).2026.18](https://doi.org/10.35433/pedagogy.1(124).2026.18) (*актуально щодо AI та академічної доброчесності*).
5. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко О. І., Мальований Ю. Т., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 2023. № 5(2). С. 1-8. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5201>
6. Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації збірник матеріалів / за заг. ред. Ляшенко О. І., Засекіної Т. М., Мальованого Ю. І., Литвинової С. Г., Малиношевської А. В. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 288 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740085/1/Збірник_MC_v5.pdf
7. Розробляємо модельну навчальну / навчальну програму : інструктивно-методичні рекомендації для авторів модельних навчальних / навчальних програм з навчальних програм / інтегрованих курсів. Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Державна служба якості освіти України. Київ, 2025. 28 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/uied67ag-26.05.2025.pdf>
8. Старша профільна школа: кроки до становлення. Версія 2.0 / Фасоля О., Сеїтосманов А., Мархлевські В. К., 2024. 76 с. <https://decentralization.ua/uploads/library/file/952/ProfileEducation2.0.pdf>
9. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. О. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
10. Формувальне оцінювання: означення, техніки і інструменти [Електронний ресурс] : [блог] : україн. версія - Режим доступу: <https://formativeasua.blogspot.com/>

Сучасні міжнародні дослідження

1. Deygers, B. (2021). The CEFR Companion Volume: Between Research-Based Policy and Policy-Based Research. *Applied Linguistics*, 42(1), 186–191. <https://doi.org/10.1093/applin/amz024>
2. Caines, A., Benedetto, L., Taslimipoor, S., et al. (2023). On the Application of Large Language Models for Language Teaching and Assessment Technology. arXiv. https://www.researchgate.net/publication/372415980_On_the_application_of_Large_Language_Models_for_language_teaching_and_assessment_technology
3. Roe, J., Perkins, M., & Furze, L. (2025). From Assessment to Practice: Implementing the AI Assessment Scale Framework in EFL Teaching and Learning. arXiv. <https://www.semanticscholar.org/paper/From-Assessment-to-Practice%3A-Implementing-the-AIAS-Roe-Perkins/cb5f627e128e35b6c9d86eb9cf654efc17041f44> (*розвиток AI-грамотності в навчанні англійської мови*).

Інтернет-ресурси

1. Реформа старшої школи: профільна. URL: <https://profilna.mon.gov.ua>